

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 18/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Itä- ja Kaakkois-Suomen tuulivoiman rakentamisen esteistä ja menetettyjen tulojen kompensoinnista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Holopaisen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 18/2022 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä tutkavalvonnasta aiheutuvien tulonmenetysten kompensoimiseksi Etelä-Karjalan alueella tuulivoiman rakentamisessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tuulivoiman nykyistä tasaisempi sijoittuminen Suomen alueelle on toivottavaa sähköjärjestelmän kannalta. Tämä on kannatettavaa sähkön siirtoverkon tasaisemman kuormituksen takia ja lisäksi maantieteellisesti eri alueilla sijaitsevat tuulivoimalat tasaisivat myös tuotantoa, koska jo Suomen sisällä tuulisuudessa on merkittäviä eroja alueiden välillä. Aluevalvontavaikutusten takia tuulivoimaa ei kuitenkaan voida rakentaa kaikkialle. Tällä hetkellä tuulivoimaloiden rakentaminen on vahvasti painottunut läntisille rannikkoalueille. Tähän on kuitenkin myös monia muita syitä kuin aluevalvontavaikutukset.

Valtioneuvoston tutkimus- ja selvityshankkeessa Tuulivoimarakentamisen edistäminen – keinoja sujuvaan hankekehitykseen ja eri tavoitteiden yhteensovittamiseen, tarkasteltiin yhtenä osa-alueena tuulivoiman ja erityisesti puolustusvoimien aluevalvonnan yhteensovittamista. Itä- ja Kaakkois-Suomen osalta tuulivoiman vaikutukset aluevalvontaan ovat suuremmat kuin monella muulla alueella Suomessa. Tuulivoiman rakentamisen mahdollisuus näille alueille ei ole kuitenkaan pois suljettua.

On tärkeää, että alueelle tuulivoimaa suunnittelevat toimijat saadessaan Puolustusvoimilta kielteisen lausunnon pyytävät VTT:ltä erillisen laskennan haittavaikutuksista. VTT:n laskennan jälkeen Puolustusvoimat on tehnyt joissakin hankkeissa uuden arvioinnin siten, että hanke on voitu toteuttaa. Laskentaa ei haluta usein tilata siitä syystä, että se maksaa tuulivoimatoimijalle, kun taas Puolustusvoimien lausunto on ilmainen. Lisäksi on tärkeää, että tuulivoimatoimijat käynnistisivät ns. minimihankemenettelyn Pääesikunnan kanssa, jossa pyritään löytämään hanketta mukauttamalla taloudellisesti vielä kannattava ratkaisu. Näitä neuvotteluita käydään usein ja ratkaisuja myös löydetään. Aina se ei ole kuitenkaan mahdollista.

Maakuntakaavoissa osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä tuulivoima-alueita. Nämä alueet saattavat sijaita aluevalvonnan kannalta haastavissa paikoissa. Maakunnista voi kuitenkin löytyä muita alueita, joissa tuulivoimarakentaminen onnistuisi aluevalvonnan näkökulmasta, vaikka niitä ei maakuntakaavassa olisi osoitettu tuulivoima-alueiksi. Maakuntakaavassa ei osoiteta paikallisesti merkittäviä tuulivoimaloiden alueita, vaikkakin näitä voidaan selvittää. Maakuntakaavoissa ei myöskään osoiteta tuulivoimaloiden sijaintia tai korkeutta. Myös nämä tiedot tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa.

Puolustusvoimien tutkiin liittyviä tuulivoimarakentamisen ongelmia on aiemmin ratkaistu Perämeren tuulivoima-alueella kompensoimalla Puolustusvoimille tuulivoimarakentamisen edellyttämien tutkien muutostöiden kustannuksia. Tähän liittyen on säädetty laki tuulivoiman kompensatioalueista (490/2013, kompensatiolaki), jonka tarkoituksena on tuulivoimarakentamisen mahdollistaminen laissa määritellyllä alueella (Perämeren tuulivoima-alue). Tällä alueella sijaitsevat voimalaitokset maksavat kompensatiota Puolustusvoimille, kokonaisuudessaan 18 500 000 euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että alueelle tulisi toteuttaa 370 tuulivoimalaa, jotta kompensatiosumma saataisiin kerättyä kokonaisuudessaan toimijoilta.

Hallitus ei ole tehnyt päätöstä aluevalvonnan ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamisen vaikeuksista aiheutuvien tulonmenetysten kompensoimiseksi alueille. Eri alueet ovat erilaisessa asemassa tuulivoiman rakentamisen suhteen myös monista muista syistä. Ylipäättään monet kehityskulut kohdistuvat eri alueille eri tavoin. Samoin jotkut alueet kokevat eri toimintojen ja esimerkiksi elinkeinojen yhteensovittamisessa enemmän haasteita kuin toiset. Nämä vaikuttavat aluetalouksiin monin tavoin. Yhtenäistä ja yhdenvertaista arviointikehikkoa erilaisten toimintojen ristiriidoista aiheutuneista aluetalousvaikutuksista erilaisille alueille on haastavaa laatia. Tämä edellyttäisi laajaa pohdintaa alueiden yhdenvertaisuuden kannalta ja erilaisten rakentamisen esteiden vaikutusten vertailua. Lisäksi tämä edellyttää vaativia oikeus- ja valtioneuvostonkysymysten selvityksiä.

Helsingissä 24.2.2022

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

VN/4033/2022-TEM-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: